

een „huis” bijeen waren. Het huis, waarschijnlijk, waarin de „opperkamer”, de „bovenkamer” was, waarvan we meer lezen. Het is door velen aangezien voor een bijgebouw in den tempel; anderen, en het worden er steeds meer, denken aan een groot (voor samenkomsten zich leenend) vertrek in een private woning. De een gelooft dan weer, dat daar het heilig avondmaal is ingesteld, de ander trekt het in twijfel.

Moeten we op zekerheid dienaangaande wachten, eer we goed kunnen preeken op Pinksterfeest? Heeft het feit met name, dat de kamer niet gelijkvloers lag, maar dat men een trapje op moest, om er te komen, openbaringshistorische betekenis? Of was 't alleen maar, omdat in het ten dienste staande pand de grootste kamer boven de kleinere benedenvertrekken lag?

Er zijn mensen, die op Goeden Vrijdag niet stichtelijk kunnen preeken, naar ze meenen, zonder uit het feit, dat het kruis van Christus (en van de moordenaars...) enkele centimeters boven den grond Zijn lichaam ophief, „af te leiden”, dat Hij nu „tusschen hemel en aarde hing”, aangenomen noch door deze, noch door gene. Ze gaan door zulke vondsten voorbij aan het bijbelsche begrip van „verhoogen”, d.w.z. publiek ten toon stellen, wijl er rechtshandel was.

Zoo nu zijn er ook mensen, die uit het feit, dat de leden der op den Geest wachtende vergadering een paar treden van een hustrapje op moesten, om in de meeting te komen, heel wat weten af te leiden. Maar een iegelijk leidt daar dan het „zijne” uit af. Beter gezegd: hij legt het erin. En voor de eenvoudigste leering der Schrift sluit hij het oog.

Kindren van de Reformatie zullen juist op hun feestdag, den dag der toegespitste onderscheidingen immers, graag den humanist van Rotterdam, Erasmus, eens willen aanhooren. De opperzaal — boven den beganen grond: De Sinai, óók al boven den beganen grond. De vlugge geest is nu klaar; de pen doopt zich in den inkt. „Aanteekeningen op het Nieuwe Testament” worden gegeven, — aldus:

„Op den bergh is de oude Wet gegeven, in steenen tafelen geschreven: op den bovenzaal is de nieuwe Wet verleent door den heiligen Geest, in de herten der geloovigen geschreven. Op beyde dees plaatsen was hoogte en vyer. Maar den bergh die aldaar was, dat was maer een bergh, den welken aen te tasten oock den volcke verboden werdt, als zijnde een grof en aertsch-gesint volck, die de gheestelijke dinghen niet begripen konden. Op desen bergh is een huys, op dat ghy daer door de eendrachtigheyt der Gemeente mooght bekennen. Daer was den bergh Sinai, daer op het voegde de Wet te geven, die door menighe der gheboden het waderspanninghe volck soude bedwingen. Want om 't gebodt wordte Sinai genoemt. Hier is den bergh Syon, welck op 't Hebreeusch een hooge Tinne te seggen is, van daer men oock door 't geloove als van naby de Hemelsche dinghen beschouwt. Daer was een verschrickelijck vyer, roock, brant, Donder en Blixem: Hier is een dapperen Geest, maer die wackerigheyt aenbrenght ende gheen schrick: ende een vyer welck de lichamen niet verbrant, maer het verstant verlicht, en met een Hemelsche welsprekentheit de tonge der eenvoudigher begaeft. Daer murmureerde het twistige volck. Hier biddense gerustigh ende eendrachtigh in eenen kamer, verwachtende alsoo de Hemelsche gave...”

Zoo gaat het nog een tijdje verder.

Maar gelukkig, dat wij heden uit de Schriften betere dingen mogen lezen, „en met de zaligheid gevoegd”. Want die „opperzaal” heeft geen andere betekenis dan deze, dat het de meest geschikte kamer was voor een samenkomst. God heeft die zaal niet uitgekozen, omdat Zijn Geest aan de eerste étage meer kracht van concentratie zou toekennen, dan aan een kelder, of een woonkamer. Hij heeft die opperzaal niet eens tot kerkzaal laten stempelen. Want nu het Pinkster is, nu wordt décentralisatie de boodschap, tegenover de centralisatie van den eeredienst onder Israël. Vandaar dan ook, dat ze straks „van huis tot huis” brood breken, en overal vergaderplaatsen trachten te krijgen: de wijkkerk is beter dan het stadscentrum in den nieuwen dag.

Oppersalen?

Maar niet zoodra was de Geest uitgestort, of de mandatarissen van den verhoogden Kurios hebben zich op straat begeven. Wat de Geest kwam doen, dat was juist de slaking van de banden aan het afgeschoten plekje, en het neerzetten van zijn ferme visscherlui, zóómaar midden op straat, waar 't volk is saamgestroomd. Vóórdat de tempel straks onder Titus in brand gestoken wordt, heeft God het huis, waar vroeger de kleine schare der discipelen placht saam te komen, door een beving ontworicht (Hand. 4).

En zoo leert de humanist, die naar de mystiek een achterdeurtje openhoudt, en pas de kruistochten tot de „algemeene” geschiedenis heeft leeren rekenen, beurtelings juichen en klagen. Juichen, voor een tijd: heah, de Geest komt in een boven-zaal. Maar straks moet hij wel weenen: men kent en vindt de spreekplaats van den Pinkstergeest niet meer. De tempel is verwoest, en het huis met de opperzaal is kort na Pinksterfeest onbruikbaar geworden, zelfs voor de functie

van museum der moedergemeente: een begrip, dat eigenlijk maar moest worden losgelaten in den nieuwen dag.

Maar de zoon der Reformatie gaat al verder in zijn stagen lofzang. Waar is de opperzaal? Men kent en vindt haar standplaats zelfs niet meer. WANT 's Heeren gunst zal over die Hem vreezen, in eeuwigheid altoos dezelfde wezen. Zijn trouw rust zelfs op 't late nageslacht van de nieuw aankomenden uit Klein-Azië, en Griekenland, en Rome, en Spanje, en Batavenland en Amerika, en waar maar meer de Geest vergaderen zal. Vuur en wind zijn in Jeruzalem dan ook niet geweest: het léék er alleen maar op. Het eigenlijke wonder was juist de overwinning van het Woord boven het teeken, van de uitbreiding boven de samentrekking, van de diffusie der kerk boven de centralisatie.

Het was goed, voor een tijd, in de opperzaal.

Maar het was veel beter, een volgenden tijd, op de breede straat der groote stad, die geestelijk heet Sodom en Egypte, alwaar ook onze Heere gekruist is (Openb. 11).

Het is goed in een nette kamer, als er niet beter is.

Maar het is beter „im Kot und Schlamm der Welt”. Want het is Pinkster geweest, halleluja.

K. S.

KERKELUK LEVEN

De scheuring in Amerika. (III.)

Bij zóó groote onzekerheid nu als ons verleden week bleek te drukken, of te bemoeiden, met betrekking tot de draagwijdte der besluiten van de synode van Kalamazoo, acht ik het voor BEIDE groepen een levensvoorwaarde, dat ze samenspreken, en blijven samenspreken, net zoo lang, totdat men over en weer (indien er dan, wat God verhoede, een „over-en-weer” nog overblijft) precies en scherp en zonder eenige onduidelijkheid heeft uitgesproken, wat men nu eigenlijk wil. Zulke scherpe formulering van de gevoelens kan dan óf er toe leiden, dat men uitspreekt: het thans puntig geformuleerde gevoelen der samensprekende groepen is geen reden tot uiteengaan, maar laat zich binnen het raam der confessioneele samenleving gevoelig verbinden, — óf ziedaar wat wij over en weer gelooven: laat bij deze nadere omschrijving van gevoelens elk voor God weten, waarvoor hij kiest.

Ik noemde zulken wil tot volkomen helderheid een kerkelijke levensvoorwaarde. Ik doe dat op gronden, waarvan ik een deel heb aangegeven in mijn in ds Hoeksema's kerkgebouw zoowel als voor predikanten en andere leden der Chr. Ref. Church uitgesproken toespraak over de z.g. pluriformiteit der kerk.

Tegenover de bedreovende pluraliteit der elkaar weersprekende kerkelijke instituten toch hebben we, inderdaad, te met of zonder pluriformiteitstheorie te vergoeelijken, steeds weer te strijden. Wapen in dien strijd kan nimmer zijn het halsstarrig alleen maar wijzen op fouten van een voorgelacht, of van een kring van tijdgenooten, die, zeg 15 jaar geleden (1939—1924), zich misgrepen hebben, naar onze meening. Want hoezeer ook het napluisen van zulke fouten soms onvermijdelijk, en, als 't heusch uit-pluisen is, ook leerzaam moge zijn, het kan toch niet volstaan voor wie den Pinkstergeest in zijn opmarsch naar de eenheid der kerkelijke samenleving zooveel mogelijk bijhouden en Hem daarin dienstbaar wezen wil. Indien, om maar bij Nederland te blijven, morgen aan den dag de Ned. Herv. Kerk, ook al zou haar synode geen (wetenschappelijk ingedacht) oordeel willen geven over 1834 en 1886, voor de toekomst zich zou willen vastleggen op de gereformeerde belijdenis (en dus ook kerkregering), dan zouden we dadelijk moeten samenleven. Van de nederlandsche Chr. Geref. Kerk geldt hetzelfde tegenover de Geref. Kerken. Zooals tusschen de kerk en haar afzonderlijke leden van den kant der kerk zelf de band nooit ontbonden worden mag (in de tucht) vanwege een eens begane zonde, doch alleen vanwege hardnekkigheid in de zonde, zoo kan ook de ééne kerk nooit van de andere harerzijds gescheiden willen blijven vanwege een eens begane zonde, doch alleen vanwege hardnekkigheid in die zonde, vanwege het standvastig blijven bij wat verkeerd was, en het wederom voor eigen rekening nemen daarvan. Dit geldt te meer, omdat in het eerste geval (kerk tegenover individueel kerklid) het kerklid dezelfde bleef, terwijl in het tweede geval (kerk tegenover kerk) de groepen na 15 jaar, 100 jaar, enz. ten deele of geheel verdwenen zijn. Van de Ned. Herv. Kerk van heden is niemand aansprakelijk voor de zonden van 1834; de vraag is slechts, of de hervormde synode thans zou willen terugkeeren tot de belijdenis. Van de in een tot leertucht besluitende synode aanwezige leden zijn na enkele jaren reeds velen gestorven, emeritus geworden, niet meer gedeputeerd. Bovendien bestaat die synode niet meer. De Chr. Ref. Church van 1939 is anders dan die van 1924. En in de groep van ds Hoeksema is ook reeds veel gewijzigd; ten opzichte van ds Danhof is er een ander veranderd; er zijn jongere predikanten, die in 1924 nog moesten beginnen met de studie, enzovoort. Laat onder de ouderen over en weer ernstige bezwaren zijn tegen in 1924 gepleegde handelingen, maar niet de handelingen van eertijds, doch de

houding van heden beslist. Tot de goede houding over en weer nu behoort óók het beven voor het Schriftwoord, dat de zoon niet zal dragen de ongerechtigheid der vaders. Met elke volgende generatie moet men om Christus' wil willen spreken, teneinde de situatie opnieuw op te nemen.

Want wij zelf zijn allen persoonlijk aansprakelijk voor de kerkelijke samenleving, ook in breeder verband. Dagelijks rust op onze schouders de roeping om te doen wat in ons vermogen ligt tot het onder één dak samenbrengen van wat op goeden grond daaronder behoort. Immers, wij kunnen slechts dan ten overstaan der bedreovende pluraliteit der kerkinstituten voor God een goede kerkelijke consciëntie hebben, indien wij voor Hem overtuigd zijn, dat het niet aan ons ligt indien mensen, die Hem naar Zijn Woord dienen en belijden, met ons niet kerkelijk samenleven. En het kan en zal aan ons liggen, wanneer wij op papier vastleggen als formulier van eenigheid, wat niet als zodanig behoeft te binden; of wanneer wij, overtuigd zijnde, dat in een ander instituut dit het geval geweest is, en nog is, niet in dat andere instituut de oogen willen openen voor dit gebrek, deze zonde. Een zonde, die ook ons zelf schade doet, en onzen kinderen, en den naam van Christus.

Ja, „buurmans” zonde wordt tot eigen leed, als wij niet vreezen en beven. Een secte is secte; maar de kerk, die niet de secte wil oproepen tot bekeering, wordt sectarisch: zij wil niet samenbinden. Een schisma is schisma; maar wie degenen loslaat, die hij zelf schismatiek noemt, wordt zelf schismatiek: hij wil niet samenbinden. Het verbond des Heeren luistert nauw, vooral voor wie nog gelooft aan verbondswraak „onder den nieuwen dag”. De stroom des Geestes is in deze wereld altijd een ding van den onvoltooid tegenwoordigen tijd; en voorzover die stroom des Geestes zijn eigen bedding graaft, is ook die bedding een met den stroom mee zich steeds weer nieuw-vormend ding; inzóóverre is dus ook die bedding een ding van den onvoltooid tegenwoordigen tijd. Wie nu zich inbeeldt, dat de Geest niets maalt om de bedding van het wettige kerkelijke instituut, die is gauw klaar. Zoo iemand „rust” dan, maar met een al te zeer op quietisme lijkende, en dus valsche „rust”, zoo iemand „rust” dan in de overtuiging, dat de kerkelijke instituten, plus nog heel wat onkerkelijke instellingen of bewegingen of corporaties wel, naast veel steenbrokken en kelen en modder, Geesteswater zullen voortstuwen naar den oceaan van 't groote kerkvergaderende wereldgericht. Hij heeft zich dan verder niet veel aan te trekken van de kerkelijke gedeeldheid. Maar hij heeft dan ook afgerekend met de gereformeerde belijdenis op dit punt. Daarentegen zal elk, die de gereformeerde belijdenis in dezen wel handhaaft, en derhalve aanvaardt, dat de Geest Gods wel degelijk zijn stroom wil laten loopen door de bedding van het wettige kerk-instituut, dan ook altijd door druk werk hebben. Hij zal bedenken, dat de stroom wel een ding is van den onvoltooid tegenwoordigen tijd, doch dat een bepaald instituut deels er een is van den voltooid tegenwoordigen tijd (inzóóverre het n.l. zich heeft vastgelegd in formuleren, praktijken, kerkenordeningen). En nu zal dit zijn groote zorg moeten zijn: dat „zijn” instituut (voltooid tegenwoordige tijd) toch steeds zóó in den onvoltooid tegenwoordigen tijd „mee geven” moge met de kracht en de souvereiniteit van den bewegelijken stroom des Geestes, dat de bedding den stroom kan bijhouden, kan dienen, zich dagelijks weder door den stroom laat vormen, verbreden hier, verdiepen daar, vernauwen ginds.

Hier treedt die wonderlijke, beweeglijke verbondspanning op tusschen Gods werk en het menselijke. En hier treedt ook het accrés van den bondszegen in, of anders — de werking van de verbondswraak (men weet, dat die a.l. kastijdend kan zijn, maar ook oordeelend; „veriating” voor een tijd, dan wel voor altijd). Wie niet gespannen den stroom des Geestes bijhoudt, en in het verband der kerk Hem tot bedding dienen wil in en overeenkomstig de bewegelijkheid van den Geest zelf (zoover de kerk deze weet te verifiëren naar het Woord), die belooft de kans, dat de stroom „zijn” bedding verlaat, en zich een andere uitgraft.

Mijns inziens ligt in deze algemeene gedachte, is inderdaad schriftuurlijk, een ernstige boodschap óók voor de in Amerika in twee kampen levende broeders. Trekt de „leiding”, en de groote schare der jongere generatie in de Chr. Ref. Church zich niets aan van de Hoeksema-groep, en vindt zij het volkomen in orde, dat ondanks zoo groote onzekerheid in de interpretatie en vooral de inlijsting der eigen „drie punten” de scheidsmuren blijven opgericht, dan mag het voor die kerk niet eens meer de primordiale vraag zijn, inhoeverre nu wel van de zijde van Hoeksema-Danhof al of niet fouten gepleegd zijn. Want dan begaat zij zelf de groote zonde van nalatigheid. Al was 't alleen maar het gebrek aan den wil tot profetie. Mutatis mutandis geldt hetzelfde van de andere groep natuurlijk.

De Heere richt nog dagelijks tusschen ons. Als wij elkaar in de haren vliegen, o ja. Maar nog veel reëler, als wij het niet doen. Want in de eerste periode maken we nog geschiedenis, in de tweede laten we ze ons maken. In de eerste periode doen we nog ons best om Gods water over onzen akker te laten loopen. In het tweede geval laten we Gods water over Gods akkers loopen — men kent de beeldspraak. In het eerste geval doen we nog ons best, meeste arbeiders van den rechten en schiftenden en oordeelenden God te zijn; in het tweede geval is de boog van den wil tot het mede-arbeiders Gods zijn ontspannen, en zien we passief toe.

De dreun
digen tijd
Het is e
compagnon
veel erger,
ander daan
van belijde

De Heere
Pr

De kerk
geeren in
der classe
gemeenten.
Ook veree
tegenover
leeraar,
betrokken
Grand Rap
nadat hij
gedend, m
noemden
meerde Ke
van 1926 d
wij buiten
niseerden
naam van
ze zijn tot
ook toegen
dat we hee
schrijving
meerde Ke
van ons ge
En nu k
ring zich
cijelen zin
worde? Is
De eerste
zin, ook d
zoo gesteld
kerkengroe
dan zal he
de roeping
spannen, o
deze roepir
gelegd, bei
alhier. En
Gods wil h
of gescheid
om tevens
onze roepir
duidelijk w
testantsche
die gesluge
dak als bro
om te doe
en persoo
te vereffen
is dus; wil
En het an
af van het
daar same
lijdenisschr
heel deze
wil zeggen
houdende
grondig di
hoop, dat
lossen, zou
wel gekun
en die gescl
blijken. De
de drie pu
hebben ze
in bijzonde
ze ongerefor
ging komer
de kwestie
in het bijco
twee moge
mogen toe
plaats aan
lijke Geref
in 1924 he
punten te
gaarne doe
schoots ge
lijkheid, d
ongereform
had moge
moeten wo
nerzijds de
rumschoots
te overtuige
hebben en
eenigen. Ge
zij, dat ze
drie punten
op denzelf
mag het. E
dien ik zal
Gelukt h
te komen,
deze same
moelijkhe
in de eeste
ik bedoel
meerde vol
van het tha
nis van 19
nog altijd d
verdeeldhe
A- en B-ke
Ook ons ve
ping is. Zij
worden van
gen. Boven
van Gods
dan is er o
gemaakt. V